

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Agat såsom sprickfyllnad i Varbergsgraniten

A. G. Nathorst

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: A. G. Nathorst (1895) Agat såsom sprickfyllnad i Varbergsgraniten, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 17:5, 543-544, DOI:
[10.1080/11035899509453942](https://doi.org/10.1080/11035899509453942)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035899509453942>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is

expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Agat såsom sprickfyllnad i Varbergsgraniten.

Af

A. G. NATHORST.

I början af maj innevarande år (1895) erhöill jag af min svåger, t. f. lasarettsläkaren, med. dr ANDERS HANSSON i Varberg, några stycken agat från det Ranchska stenhuggeriet därstädes. Då agat i Sverige är tämligen sällsynt, har jag trott att ett meddelande om denna förekomst skall hafva ett visst intresse, äfven om fyndorten icke varit undersökt af någon fackman, hvilket jag däremot hoppas må blifva fallet, sedan uppmärksamheten väl blifvit riktad däråt. De stycken jag erhöill, hvilka nu förvaras inom Riksmuseets mineralogiska afdelning, utgöras af skifvor af 8—9 mm tjocklek, med ytan förorenad af ett öfverdrag af vittrad glimmer(?) samt der och hvar med partier af svafvelkis. I tvärbrott visa dessa skifvor en hos agat vanlig, blekt rödaktig färg samt den vanliga randningen, parallel med begränsningsytorna. Der och hvar är sjelfva midtelzonen upptagen af kristalliserad kiselsyra i nästan mikroskopiska, ej tydligt urskiljbara kristaller. Ränderna eller zonerna på hvarje sida af midten äro tre, nämligen ytterst på ömse sidor en relativt tjock, derpå en mycket smal, och så innerst en bredare, vid hvars gränsyta mot den från andra sidan tillstötande de kristalliniska partierna hafva sin plats.

Vid första ögonkast synes af dessa prof, att agaten här uppträder såsom sprickfyllnad, och sjelfva ytornas begränsningsätt och skifvornas tjocklek erinrade mig genast om de sprick-

fyllnader af trådig kalk, hvilka såväl i vertikal eller sned som äfven i horisontel riktning genomdraga Visingsöseriens mjuka skiffrar vid Grenna och alunskiffen vid Andrarum. Då det ju var af intresse att erhålla upplysningar, om huru dessa sprickor förekomma, har dr HANSSON härom förfrågat sig hos hr RANCH, som därom meddelat följande:¹

»Agaten förekommer i vågräta lager (d. v. s. fyllande horisontela sprickor) i Varbergsgraniten (diallagamfiboliten enligt SVEDMARK)², på ett djup af omkring 10 m under ytan af berget, hvilket höjer sig till ungefär ett tvåvåningshus höjd öfver kringliggande mark samt hvilket är beläget på ungefär ett bössskotts afstånd från hafvet. Den uppträder i relativt stor mängd; det största stycke, som erhållits, mätte ungefär 25 cm i längd, något mindre i bredd. Agaten tillvaratages och säljes till Paris och Wien samt äfven till Tyskland, hvilken senare afsättning likväl minskats, sedan varan därstädes belagts med tull.»

Agatens uppträdande såsom sprickfyllnad synes ej vara särdeles vanligt. Huru dess bildning här skall förklaras, är naturligtvis omöjligt att afgöra utan undersökning på stället. En sådan undersökning skulle dock hafva sitt stora intresse, och den förnämsta frågan därvid blefve naturligtvis att afgöra, om agatens uppträdande står i samband med någon vulkanisk efterverkan efter granitens utbrott, eller om kiselsyran infiltrerats i sprickorna under långt senare tid. Intressant skulle vara att erfara, om den endast förekommer i horisontela sprickor. Horisontela sprickor af sådana dimensioner torde för öfrigt ej vara särdeles vanliga inom våra graniter, utan snarare att anse såsom undantag.

¹ Anmärkningarna inom parentes äro af A. G. N.

² Beskrifning till kartbladet Varberg, S. G. U., Ser. Ab, N:o 13, sid. 25—26. Stockholm 1893.